

ШЫН

1953
ОКТАБРЬ

24

СУББОТА

№ 208 (2893)

ӨРТӨЭ 20 КОП.

Совет Эвилелинн Коммунистг партиязынын
Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин,
ажылчы чоннар депутаттарынын област Советинин органы

СОВЕТТЕР АЖЫЛЫНЫН ПЛАННЫГ БОЛУРУ ДЭЭШ

Ажылчы чоннар депутаттарынын Советтери болза, эң-не массалык болгаш эң-не демократтыг күрүнө организациялары болур. Олар социалисттик күрүнени эргелээринге улустун шуут киржигезин хандыр-ырлар турар. Ычангаш Советтерини бүгү ажил-чорудулгазы хөй талаарлыг болгаш ону боттандырар чоруда да массага даянр, оон үнү диннаар ужурулг.

Бистин чуртуvus социализмден коммунизмге чоорту шилчигенин чадазын шийтирлеп турар үеде, Советтерини мурнунда сорулгалар хун келген тудум-на нарындаар, чүге дээрге, олардан ажылчы чонун негелделери өзүл турар. Коммунисттик партиянын болгаш Совет чазактын салып турары директорларын, совет кижилеринин доктаамал өзүл турар материалдыг болгаш культурулуг негелделерин максималдыг хандылар хуадүлүг сорулгаларын күүседирине Советтерини организациячы, удуруткучу ролу улуг.

Советтерини масса ортузунга ажил-чорудулгазын, амьдыралдын хун-бүрүде идип үндүрүп турары ажил-агый болгаш культура тургузушкунунун чугула айтирылгларын чогуур өйүнде шийтирлээрин планныг кылыры онза чугула. Планныг ажилдаары дээрге, сорулгалы баш бурунгаар сын тодаларды болгаш ону канчаар боттандырарына магалып алыры болур. Ажилчы чонун, албан организация черлеринин, депутаттарын күзелдин, саналдарын өөренип көөрүңге, удуруткучу сын чорударына болгаш кол кичээгенин хандыг айтирылгалар салыры тодалардына планнаашкын дузалар.

Бистин областын район болгаш чер-чер Советтери боттарынын ажил-чорудулгазын план эзуугаар оперативтиг чорударын, масса-биле харылааны быжыктыларын, оларга даянрып элээн экжигиткен. Ычангаш даа чамдык Советтер чогуур негелдеге чедир ажилдаанын, план чок ийикпе, азы планныг-даа болза, ону эзу барындааап тургузуп турар.

Чөөн-Хемчик районда Хорум-Даг көдээ Совет бо чылдын август, сентябрь айларда ажил планы чок турган, Сонгудалар сөөлүнде октябрь элзегине чедир чамдык-ла организация сессия эрттирген. Ында Жданов аттыг колхозтун ажилдагы, культура тургузушкунунун сорулгаларын планныг удуруткун ол хандырай келген. Оон уламдан колхоз бо ажил-агый чылдан багай түнелдерин болуп, тудуг планын, күрүңге дүк, эг дужаарынын планын күүсөтпез. Бо чылдын га черден чүгле 5 центнер дүжүт алдынган. Колхозчулардан 44 кижи күш-хүнүнү минимумун күүсөтпез, а 22 кижи колхоз будурдугезинге шуут киришпез. Ажилчы чоннар ортузунга политик-массалыг, организациягы ажилдарын чорудары планнатын тургустуумаан. Суму Советинин доктаамал комиссияларынын ажил планнанын сессияга бадылатпайн турар.

Чамдык район, көдээ Советтерин ажил планы болгашчак-ла перспектива чок, амьдыралдан хожудан турар болгаш четке күүсетимес болуп турар. Улуг-Хем районун ажилчы чоннар депутаттарынын күүсөткү комитети эрткен айларда 80 айтирылгларын бодунун хуралдарына чугуалажып көөрүн планнаан, а керек кырында оларнын чүгле 37-зи көрдүңгөн. Үндүргөн шийтирлерин күүсөлденин хыналдазын чеп-лес чорудуп келген. Көдээ болгаш суур Советтерини планныг удуруткун, оларнын отчёттарын доктаамал

алыр база оларга практиктиг дуза көргүзөр талазы-биле боттук хемчеглерин Кызыл, Бай-Тайга, Тацды райоун Советтеринин күүсөмнарны кошкак чорудуп турарлар.

Совет улус СЭКП ТК-нын сентябрь Пленумунун доктаамал база мал ажылын хөгжүдери, картофель болгаш ногаа культураларын будурерини, МТС-терини ажылын экжидеринин дугайында ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин болгаш СЭКП ТК-нын доктаамаллары амьдыралга боттандырар кирипкен үеде Советтерини мурнунда чаа сорулгалар салдырган. Олар көдээ ажил-агыйга удуруткучу экжидер, колхозчу көдээни амьдыралына үндөзүн эргилдени болдурар айтирылгларын чогуур өйүнде болгаш сын шийтирлээр ужурулгалар.

Район болгаш көдээ Советтер колхозтарынын, МТС-терини ажил-агылын улам хөгжүдери, ниитинин малынын баш санын естерини база оон продуктулуун бедидерин чедип алыры-биле боттарынын удуруткучу болгаш организациячы ажилы чаа эзуга тургузар, чогуур хемчеглерин баш бурунгаар планнаар, оларын амьдыралга боттандырарынын арга-методтарын кичээгениг дилеп тывар хүлээгелиг. Тустус колхозтарынын организация, ажил-агыл талазы-биле быжыгышкыннын, мал, чер болгаш тудуг ажилдарынын, картофель болгаш ногаа культураларын будуреринин айтирылгларын күүсөмнарга, сессияларга план эзуугаар тургузар, колхоз даргаларын, бригадирлерини база ферма эргелекчилерини отчёттарын алыр керек. Бо хүнүнде Советтерини кичээгенин төвүңге мал кыштаглаашкынын үлегерлиг организация, келир чылдын тарылазына чогуур өйүнде белеткел салдырган турар ужурулг.

Колхозчу массанын, механизатор кадрларын, көдээ ажил-агылын тускай эртемчилеринин бүгү чогаалдыкчы инициативанын, сорук киришкенин көдүрери, Советтерини организациястыг, политик-массалыг ажилдарын күштелдирери район, көдээ Советтерини чугула сорулгалы.

Ажилчы чоннарын негелде, хомудалдарын өй-шаанда көөрү, сессиялар, күүсөткү комитеттерини чөвүдел хуралдарын эрттиреринин планныг хуусаларын сагыры, аяаа чугуалажып айтирылгларын бүгү талазыг, кичээгениг белеткээри Советтерини масса-биле харылаанын быжыктылар, оларнын ажилында чептерини узуткаарына дузалар. Үндүргөн шийтирлерин күүсөлденин хыналдазын, активке даянып ажилдаарын, каныг-даа ажил план эзуугаар болгаш чогуур өйүнде кылдыган турарын Советтерини ажилынын үндөзүңгө салыр керек.

СЭКП райкомнары болгаш партия эге организациялары Советтерини ажилы планныг болурун чедип алыр, оон күүсөлденин доктаамал хынап турар ужурулг. Советтер ажилына партиягы удуруткучу күштелдирип, практиктиг дузаны чедирип турган, Коммунистг партияны Төп Комитетинин болгаш Совет чазактын салган чугула сорулгаларын алдарлы-биле күүсөлдери партия организацияларынын хүндүлүг хүлээгези.

Советтер ажилынын планныг болуру—ажыл-агылын, культура тургузушкунунун чугула айтирылгларын чогуур өйүнде, шын шийтирлээринин, ажылды чедишкенин чорударынын үндөзүн.

Совет чогаалчылар эвилелинин баштаар черинин XIV пленуму

Октябрь 21-де Москваның кино Бажынынга ССРЭ-нин Совет чогаалчылар эвилелинин баштаар черинин XIV пленуму ажытыган. Москванын, Ленинградтын, эвилелешкен болгаш автономуг республикаларнын, крайларнын, областарнын чогаалчылар организацияларынын төлээлекчилери, критиктер, театрын болгаш кинонун ажилдакчылары пленумунун ажылында кирип турар.

ССРЭ-нин Совет чогаалчылар эвилелинин чиптинге секретары А. А. Фадеев пленуму ажыткан.

Пленумунун хун айтирында үш айтирылгалар кирип турар: амгы үенин драматургиянын байдалынын болгаш сорулгаларын дугайы, совет

чогаалчыларнын ийиги Бүгү-өвилед съездинин чылдырлар дугайы болгаш организациягы айтирылгалар—ССРЭ-нин Совет чогаалчылар эвилелинин баштаар черинин удуруткучу органынын сонгудалары.

Бир дугаар айтирыг талазы-биле Совет чогаалчылар эвилелинин чиптинге секретарынын оралакчысы К. М. Симонов илеткел кылган.

ССРЭ-нин Совет чогаалчылар эвилелинин драматургия талазы-биле комиссиязынын даргазы Б. А. Лавренев эдеринчи илеткел кылган.

Октябрь 21-де бир дугаар айтирыг талазы-биле санал бээри эгелээ.

(СЭТА).

Октябрь байырлалына уткуштур

Полиграфистерниң чедишкени

Областын культура эргелелинин типографиязынын коллективни сентябрьда будурдуге программанын 100,3 хуу күүсеткен. СЭКП Төп Комитетинин сентябрь Пленумунун доктаамалына улам сорук кирген полиграфистер Октябрь байырлалына белек кылдыр октябрь айың планын 110 хуу, а чылдын будурдуге онаалдазын ай бурунгаар азы Конституция хуну—декабрын 5-те долдур, харын ажыр күүседирин хүлээңгеш ажиллап турар.

Тэрэн чуртувун мурунга берген сөзүн эрестиг боттандырары-биле таарымчалыг бүгү аргалар типографияда бар. Техникага мергежилдиг,

ажылына ак-сеткилдиг кадрлар будурдуге өзүл турар. Өрүкчү Гуркова, Парфенова, Горбунова, Барбарына ышкаш онаалдазын үргүлчү 125—150 хуу чедир күүседип турарлар хөй.

Ада-чурттуң Улуг дайынын кирижигени, партия кежигүүңге кандаат, дептерекчи эш От-оол Октябрын социалистг Улуг революциянын 36 чыл оюнга чедир (ай иштинде) личнотипке саат чок ажилдап турар кылдыр өөренип алыры хүлээңгеш. Техникага мергежил дээш ажилына чүткүлдүг шак ындыг муриақылар будурдуге хөй.

Пландан ажыр 15 миллион рубль арыг орулгалар

ЛЕНИНГРАД. Л. Б. Красин аттыг «Эвилед» деп завод чурттуң янзы-буру хоорайларыне бодунун продукциянын чорудуп турар. Будурдуге чери 10 айың планын октябрь 20-де күүсеткен. Чылдын эгезинден бээр 3 миллион 400 муң автоматтыг демир-үжүктөрн болгаш караңдаштарын, 6 миллион 500 муң демир үжүк баштарын болгаш 90 муң готоваликтөрн завод будурдуп үндүргөн.

15 миллион рубльдин продукцияны кылып үндүргөн.

Пластмасс чүлдөдери, автоматтыг демир-үжүктөрн болгаш карандаштарын автоматтыг арга-биле шуктук кылырынын машинаын будурдугенин тускай эртемчилери чогаалдып кылган. Ол чорук күш-ажылдын будурдугелүүн ийн катап көвүдөдип, продукциянын шынарын экижидер болгаш чыл эгезинден бээр пландан ажыр 15 миллион рубльдин арыг орулгаларын алыр арганы берген.

(СЭТА).

Партияны кыйгыры-биле—колхозтарже болгаш МТС-терже

СЕМИПАЛАТИНСК. Областын хоорайларыне, аудларыне болгаш суурларыне Совет Армиянын хүндүлүг хүлээгезин эрттирген дайыңчылары чанып кээп турарлар. Олар чылыг хүлээп алышкына ужуражып, ажилга дүргени-биле кирип турарлар. Шериг хүлээленинден келгенерге, СЭКП ТК-нын сентябрь пленумунун шийтирлеринин дугайында беседаларын организация, илеткелдерин номчуп турар. Армиядан эеп келген К. Азылханов тракторист.

Слесарь З. Алимтокин Жангиз-Тобияскыни машина-мал ажылынын станциязыне чоруткан. Август хүнүнде Совет Армиядан эеп чанып келген 40 дайыңчылар көдээ суурларда доктаамал ажилдарже баары-биле үнүккөнер.

БАРНАУЛ. Алтайнын МТС-теринде болгаш колхозтарына ажилдаары-биле 1352 агрономнар, зоотехниктер чорупканыр.

Көдээ ажил-агыл артельдеринин удуруткучулары эртемни чедишкенин болгаш муриақы дуржулганын колхоз будурдугезинге калбаа-биле непередириге оларнын билиг-терин долдугу-биле ажилдаар дээш оралажып турарлар.

(СЭТА).

Мургаб хемде чаа электри станциялары

МАРЫ. Мургаб хемини суу он-он муң гектар черни сугтарып турар. Ол черлерге чуртка эң үнелиг нарын хөөсени тарып үндүрүп турар. Хөөск тарыхчылары түс-чүс километр дурттук сугтарыла бугазын кылганыр. Олар ам ында электри станцияларын тургузуп турарлар.

Ол хемде электри станцияларынын кырыга ам суг күжү-биле ажилдаар база бир электри станциязы немешкен. Ол электри станциязы Сталинский районун Маленков аттыг болгаш Каганович аттыг колхозтарына ажилдаар. Сагар-Чагинский районда бир электри станция кылдын турар. Ында ам суг адаанын ажилдары доозулган болгаш бетонаашкыны чорудуп турар.

Султан-Яб каналда колхозтар аразынын база ийн электри станцияларынын тудушкуну эгелээ. Суг күжү-биле ажилдаар ол электри станциялары 500 киловат күчүлүг болур. Электри станцияларын чер ажилдарында алды колхозтарын хөөск тарыхчылары кирип турар. Тудуг шөлүңде чер онгарларынын механизми-транспортлар, суг сордуруп үндүрер насост, бетон хөөдукчулары, өргөңнер кирип шавар херекселдер ажилдап турар.

Мургабтын 30 чыгыс колхозтары мал ажилында болгаш хову ажилында хөй күш кирер ажилдарын электри күжүнүн күссө-биле механизастаар аргалыг болурлар.

(СЭТА).

Бедиткен хүлээлгелер-биле

Шагаан-Арыг үлетпур комбинатынын ажилчы, албан-хаакчыттарынын хуралына Октябрын социалистг Улуг революциянын 36 чыл оюнга алдар болдурдур, будурдуге продукциянын шынарын экжидер, бот-үенин чинигедир болгаш октябрь айың будурдуге планын 102 хуу күүседирин хүлээңгеш.

Комбинаттын туйбу будурдур чери октябрь айың иштинде 100 муң туйбуку өртөкөш ажыглалга киририң хүлээңгеш.

Комбинаттын кидис идиктер кылдыр салбары октябрь айың дургунда 10 муң рубльдин 77 эш кидис идиктерни будурдуп үндүрерин хүлээңгеш, 3 хонук иштинде 20 эш идиктерни кылган. Кидис идиктер кылдыр цехте ажилдап турар эштер Моисеев, Носков, мастер эш Шакин олар хун бүрүде нормаларын

долдур күүседип турар. Ол-ла цехте дүктү кидис идик кылырына белеткеп турар эш Толоконинова 24 эш идиктерин дүгүн салып, хун нормазын 120 хуу күүседип турар. Ол ышкаш машина-биле дүктү хондук дүктүрүп турар эштер Г. Позднякова, Л. Позднякова, Спирина олар хүнде 15 килограмм дүктү дүктүрүп, хонголар турган, хун бүрүде 16—18 килограмм дүктү машина-биле дүктүрүп, хун нормаларын ажыр күүседип турарлар.

Районун үлетпур комбинатынын ажилчы, албан-хаакчыттары Октябрын социалистг Улуг революциянын 36 чыл оюнга чедишкенин ужуражыр дээш, будурдугенин цехтеринде социалистг чарыштын бедиткен хүлээлгелерин долдур болгаш ажыр күүседир дээш күженишкенин ажилдап турарлар.

Колхозчуларга эки бажыңнар дээш

КЫЗЫЛ-МАЖАЛЫК (Телефон-биле). Барын-Хемчик районун «Тиилелге» колхозунун тудуг бригадазы бо чылдын будурдуге планында көрдүңгөн 20 чуртталга бажыңнарын 18-эин дооскан. Оон иштинде 15 чуртталга бажыңнарын кырышалааш, колхозтун баштаар черинге хүлээңгеш берген. Ол ышкаш таргак урар чаа улуг складтын, урулгак яслзынын база ажил атытары турар чаа кажаанын тудугларынын шынарлыг дооскан.

Колхозтун тудугчулары эштер

Өлчей-оол, Хартываа, Кызыл-оол олар тудуг ажилдарына кызыкмак кирип, хун нормазын 140 хуу чедир доктаамал күүседип турар.

Тудуг бригадазы байырлап мурнунун социалистг чарыжына кирип, ноябрь 7-де чуртталганын 3 чаа бажыңнарын тудуун дооскаш, ажылдап дужаарын хүлээңгеш, Аркан бүгү тудугларын ССРЭ-нин Конституциянын хуну—декабрь 5-те доозарын хүлээңгеш, эрестиг ажилдап турар.

Аңчыларнын байырлалга белээ

ТЭЭЛИ. (Телефон-биле). Бай-Тайга районун Сталин аттыг колхозу баштайгы ээлчеге 14 аңчыларын дерип атырган. О. Деликке баштаткан 9 кижи Октябрын социалистг Улуг революциянын 36 чыл оюнга уткуштур, аяаа күш-ажылчы белек кылдыр 7 муң ажыр рубльдин өлүүн колхозунун орулгазына кирерин хүлээңгеш. Ол ышкаш С. Дегенин 5 аңчылыг бөлүгү 4 муң рубльден куду эвес тыыштыг келирин демдеглээ.

Аңчыларнын шак ындыг патриотчу чоруу районун өске-даа колхозтарында илереп турар. «Дев-Теректен» эш Дүктүг-оолга удуруткун 7 кижи, «Муриақыдан» Таарыла баштаткан 10 кижи атыткан.

КЫЗЫЛ-МАЖАЛЫК. (Телефон-биле). Барын-Хемчик районун аңчылары бо чылын белеткел болгаш организация талазы-биле эки атыткан турар. «Кызыл тараачын» колхозтан 15 кижи чоруткан, олар Октябрь байырлалына чедир он муң рубльдин ал-өлдү киририн хүлээңгеш.

Колхозчу аңчыларын ол бригадазы тус-тус бөлүктөжип алган. Олар боттарынын аразында социалистг чарыштын керээлиг.

САРЫГ-СЕП. (Телефон-биле).

Каа-Хем районда «Октябрын 14 чыл ою» көдээ ажил-агыл артели 16 аңчыларын 2 бөлүк кылдыр дерип атырган. Олар боттарынын колхозунун улам байлакшыдыг болурунга тыыш талазы-биле бедиткен хүлээлгелиг чоруткан.

ЧОНГА БАЛБАА ХЕРЕГЛЕДНН БАРААНАРЫН БӨВҮДЕДИП ТУРАА

Москва, Россия Федерациязынын чээрби фабрикаларынын дүктен кылган пестеринин чаа делдөзү ажытыган.
Чуруу Э. Евзерихинини.
СЭТА-нын прессклишези.

Чурукта: Москванын И. В. Сталин аттыг автомобиль заводунун чадаг терге кылдыр пехи.
Чуруу В. Зунинини.
СЭТА-нын прессклишези.

Новосибирск. Чыл эгезинден бээр бажың херекселдер садар магазин үш миллион рубльдин бедик шынарлыг бажың херекселдерин ажилчы чоннарга саткан.
Чуруу В. Лешинскийнини.
СЭТА-нын прессклишези.

СЭТА-нын прессклишези.

ССРЭ-ниң көдээ ажил-агыын улам ыңай хөгжүдөр хемчеглерниң дугайында ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң болгаш СЭКП ТК-ның доктаамалдарынын текстилерин номнар кылдыр үндүрени

«Чуртка мал ажилынын улам ыңайгы хөгжүдөзүнүн болгаш колхозчуларнын, ажилчыларнын болгаш албан-хаакчыттарынын ажил-агыларын күрүңге ыяавыла дужаар мал ажилынын продуктуларынын нормаларын чингедиринин талазы-биле хемчеглерни дугайында», «1953—1954 чылдарда колхозтарга болгаш совхозтарга картофельди болгаш ногааларын будурдуп үндүрерин база белеткээрин көвүдериңи хемчеглеринин дугайында», «Машина-трактор станцияларынын ажилын улам ыңай экжидеринин талазы-биле хемчеглерниң дугайында» ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң болгаш СЭКП ТК-нын доктаамалдарын Күрүнениң политиктиг литература үндүрер чери тустус номнар кылдыр парлап үндүргөн.

Ол номнары бирээзин-не 500 муң экземпляр кылдыр үндүргөн.

(СЭТА).

С Э К П Т ы в а о б к о м у н у ц с е с к и п л е н у м у

СЭКП ТК-ның сентябрь Пленумунун түннелдеринин болгаш областың көдээ ажил-агыйын улам ыңай хөгжүдөр талазы-биле областың партия организациязының сорулгаларының дугайында

СЭКП Тыва обкомунун секретары эш С. Н. Токаның илеткелинден

«ССРЭ-нин көдээ ажил-агыйын улам ыңай хөгжүдөр хемчеглер дугайында» СЭКП ТК-ның сентябрь Пленумунун доктаалы болза, эн чокку 2—3 чылдарда бистин чуртувуска чоңа көдээ ажил-агыйн продуктуларының, база чник болгаш аш-чем үлетпүрүңге чиг-эттин эл-бекшилин тургузар деп төөгүдүг сорулганы күүседир дээш демиселт-бүгү партия организацияларының дайынчы программасы болур. Коммунисттик партияның болгаш Совет чазактын көдээ ажил-агыйның бүгү адырларының моон ыңай улам артык күчүлүг көдүрүлүшкүнүчү утланган хемчеглерин бистин чуртун колхозчу тараачынары, ажилчын агызы болгаш интеллигенция амыдыралга боттандырар дээш канчаар-даа аажок улуг сурук-биле хүлээп алган. Көдээ ажил-агыйның шыңгы көдүрүлүшкүнүчү талазы-биле партия болгаш чазактын айткан хемчеглерин чедикширни күүседир коммунисттин тургузар дээш демиселге чаз улуг салышкын болур.

СЭКП ТК-ның сентябрь Пленумунун партия болгаш чазактын доктаалдары бистин областың ажилчы чоннарының политиктиг болгаш күш-ажылчы чаз көдүрүлүшкүнүчү болдурган. Бүгү совет кижилер-биле кады олар күрүненин кандыг-даа онаалдазын чедикширни күүселдеринге боттарының шийтирлинин илередип турарлар. Областың партия организациязы болза, массаларның ол көдүрүлүшкүнүчү көдээ ажил-агыйда ажил-херектериниң байдалдарын, бистин колхозтары-выстың, МТС болгаш совхозтары-выстың ажилдарын дыка экижидеринче мергежилдиг угландырар ужурулуг. Бо пленумга СЭКП обкомунун кижигүнери көдээ ажил-агыйның хөгжүлдезинин херээнде бар турар чазыгары болгаш четпестерин ханызы-биле илередип, оларны эн дүрген алып эоттериниң арзын айттыр ужурулуг. Ам үеде бүгү партия организацияларының бирги черегини хүлээлгези—көдээ ажил-агыйн удурун бүгү хемчег-биле экижидери болур.

нин—29 хуу болган. Кыс малдын кызыраашкынының ужурунда чүг-чүг чугула ужуру-дузалыг. Эрткен кыштаглаашкында колхозтарга 70 муң ажыг баш мал кайра-биле хандыртынмаан. Бо чылдын сентябрь 1-ге чедир кайра туудулганын планы чүгүле 16 хуу күүсетинген. Ажылгалда дужааган кайра-ларның хөй нуруузу чангыс-аай төлөвилел-биле туттунмаан.

Областа мал ажилының хөгжүлдезинин херээ кончук багай турун турар деп бо чугаалаан чүүлдерден түннелди кылып болур. СЭКП обкомунун бюрону, ооң секретарылары, облкүссом мал ажилын кыры-биле болгаш мергежилдиг эвес удурткан, фермаларда ажил-херектин байдалды дээш колхозтарның, совхозтарның, көдээ ажил-агый органның удуруткучуларындан чогуур негелден салбаан, мал ажилының кадрларына практиктиг дузаны көргүспээн болгаш мурнакчы дуржуганы кончук багай непередип турар.

Тараа болгаш техниктиг культураларның дүжүттүүн бедидер дугайында

Бистин областың колхозтарында болгаш совхозтарында тарылга шөлүн улгатырар-даа талазы-биле, тараа культураларының, ылангыя кызылтас дүжүдүнүчү нити чыылдазы-ның-даа талазы-биле тараа ажил-агыйның хөгжүлдезинде чамлык эки түннелдер чедип алдынган. Ындык болза-даа, көдээ ажил-агыйның кол сорулгаларының бирээзи—бүгү көдээ ажил-агый культураларының дүжүттүүн бедидери бистин областа ам-даа кончук багай шийтирелинип турар.

Мал ажилын улам ыңай хөгжүдөр дугайында

Нитинин мал ажилын эн дүрген көдүрери бистин чуртка амыдыралчы чугула ужуру-дузалыг болгаш көдээ ажил-агый талазы-биле партияның, күрүнениң эн сонгаар-латынмас сорулгасы болур деп СЭКП ТК-ның сентябрь Пленумунун доктаалында айттыр турар. ТК-ның Пленумунун бо айтышкыны мал ажилы көдээ ажил-агыйның кол адыры болуп турар Тыва автономнуг обласка онза хамаарылгалыг болур.

Мал ажилының хөгжүлдезинин херээнде чамлык чедикширниң бар. Ындык болза-даа, СЭКП обкомунун бюрону, облкүссом, черчериң чамлык партия, совет болгаш көдээ ажил-агый органны мал ажилын багай удурутуп турарының түннелинде улуг чазыгар болгаш четпестер ам-даа хөй.

Ынчаарга бисте ыңдыг мурнакчы дуржуга чок эвес. Чижээ, Чаа-Хөл районун Молотов аттыг колхозунун хонжуу коммунист эш М. Бюр-бу 4 чылдын дургузунда 170 хойну 3700 баш чедир өстүргөн. Бий-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозунун саанчызы эш Пестова бо чылдын 8 айларының дургузунда бодунга быжыглан тус черин уксаазы инек бүрүздүндө 1305 килограмм сүтү саап алган.

СЭКП ТК-ның сентябрь Пленумунун шийтирелиниң эзуагар областың партия организациязы, совет болгаш көдээ ажил-агый органны мал ажилын удурутуп талазы-биле бодунун ажилын үндесиниң-биле эде тургузар, фермаларын доктаамал кадрлар-биле быжыглаар, оларның ортузунга политиктиг ажилды күштөлдүрер, оларга культура-амыдыралдык таарымчалыг байдалдарын тургузар ужурулуг.

Ооң кол чылдагааны болза, МТС-териниң, колхозтарның, совхозтарның чоруулу турар ажилдарының шынары куду олгаш агротехниканың аиттырлары тоован турарында болур. Колхозтарда болгаш совхозтарда сорттулуг эвес үресинер-биле тарыыр шын эвес практика шуут узуаткынмаан, чазын удуур тарып чыгар чорукчу чок кылоован, сугаттыг черлерин кончук багай ажилгал, кол агротехниктиг хемчеглерин күүсетпейн турар. 1953 чылда өдөк сөөртүлгезинин планы чүгүле 12,3 хуу, тарылга мурунуң суггарылганының—10,6 хуу күүсетинип, хана-каракатай болгаш кызаа одуруг аргазы-биле чашкан шөл чүгүле 8 хуу, сорттулуг үресинерлиг тарылга 7 хуу болуп турар, эки дүжүттү канчап чедип алып боор.

Бисте амга чедир ажил-агый аразының чер тургузууна ажилы доозулоован болгаш 1953 чылдын сентябрь 1-ге чедир чүгүле 44 колхозтарга 62,3 муң гектар шиги шөлге тарылга ээлчештирилгезин чоруткан. 1947 чылдан бээр чер тургузууна ажилына 4 миллион ажыг руольды чоруудаан болза-даа, черин мөңгө-зониле (хуусаа чокка) ажилгаарына күрүс аактын чүгүле 40 колхозтарга тынсаан.

1952 чылда бистер малдын нити баш санының кызыралышкынын доктааткан, 30 муң баш малды немес өстүрүп алган бис. Ынчалза-даа, 1953 чылдын январь 1-де мыйыстыг бода малда төөрүр инектерин саны чүгүле 20 хуу турган. Инек чок колхозчу өргөлдерин саны 50 чылдың баштайгы чартында 8 хуу эвээжиз болза-даа, июль 1-де оларның саны 1885 өргө азы 12,5 хуу болуп турар.

Хаван ажилының продуктулуун бедидер дугайында айттыр онза кичээңгейни болдуруп турар. 1945 чыл-биле деңизерге, бистин областың колхозтарында хаванарының баш саны өскөн болза-даа, оларның хемгерилгези болгаш күрүңге хаван ээлиниң дужаалгасы херек кырында организастанымайн турар. 100 га тарылга шөлү бүрүзүңе 30 центерден эвээш эвес хаван ээлин алып херек. Бистин областа 100 га бүрүзүңе чүгүле 73 килограмм барааныг хаван ээлин ап турар болгай.

Бистин областа картофель бүдүрүлгезин чедир үнелесип турар. Бо чылдын картофель олуртулганының шоолуг эвес планы чүгүле 76,9 хуу, а ногаа культураларының 47,3 хуу күүсетинген. Нити тарылга шөлүнүчү картофель чүгүле 0,9 хуу, ногаа-бахчи культуралары 4,3 хуу эжелеп турар. Эрэин, Өвүр районун колхозтары ногаа культураларын тарывааннар. Областың колхозтарының чүгүле 62 хууу ногаа культураларын өстүрүп турар. Хоорай чанында Кызыл районунун безин 10 колхозтарының чүгүле 3-жуу ногаа ажилын чорудуп турар. Четчир саныг картофель чогуудан колхозтар сүт, эт болгаш өске-даа продуктуларыны көвүдөдир дээш ону мал чеминге ажилгаарып турар.

Картофель, ногаалар бүдүрүлгезин көвүдөдир дугайында болгаш белеткелдеринин дугайында

Көдээ ажил-агый культураларының дүжүдүн бедидеринге үресинериниң шынары улуг ужуру-дузалыг. Ындык турбуже, хөй-хөй колхозтарда болгаш совхозтарда үресинериниң шынарын экижидеринче чогуур кичээңгей салдырмайн турар. 1953 чылда тараа культураларының сорттулуг үресинер-биле тарылгазы совхозтарга бүгү культураларың тарылганының нити шөлүнүн чүгүле 9,7 хууу, колхозтарга—6,8 хууу болган.

1954 чылдын тарылгазына эки шынарлыг үресинер-биле колхозтарын, совхозтарын хандырар талазы-биле чогуур хемчеглер бо чылдында элээн хөй районнарда алдындай турар. Октябрь 10-да байдал-биле алмрга, областың колхозтарында үресин уруушкунунун планы чүгүле 72,7 хуу, совхозтарда—87,7 хуу күүсетинген.

Кыс малдын продуктулуун кончук куду болдуураан турар. Областың колхозтарында 1952 чылда бир инектер сүт саалдазы чүгүле 440 килограмм болган. Оон чылдагаанын чамлык шитер тус черин уксаазындык дийнип турары шын эвес. Эки ажаалганы болгаш саалдазын өсүрдүп тургаш, тус черин уксаазындык чылда 2000—3000 литр чедир сүтү саап ап турар Бий-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозунун. Чадаанада көдээ ажил-агыйның дуржуга станциязының чижээ болза, сүт саалдазының куду болуп турары хамык ужуру уксаада эвес, харын чогуур чөм суурну тургуспаанын, зоотехниканың бөдүн негелдерин күүсетпейн турарының түннели болур дээрин айттыр турар.

Хаван ажилының продуктулуун бедидер дугайында айттыр онза кичээңгейни болдуруп турар. 1945 чыл-биле деңизерге, бистин областың колхозтарында хаванарының баш саны өскөн болза-даа, оларның хемгерилгези болгаш күрүңге хаван ээлиниң дужаалгасы херек кырында организастанымайн турар. 100 га тарылга шөлү бүрүзүңе 30 центерден эвээш эвес хаван ээлин алып херек. Бистин областа 100 га бүрүзүңе чүгүле 73 килограмм барааныг хаван ээлин ап турар болгай.

Бистин областа картофель болгаш ногаалар бүдүрүлгезинин херээ чүгүле эки эвес болуп турарып. Чурттуң чоңу картофельди болгаш ногаалар олуртулганын моон мурунда чорутпайн турганының ужурунда ам оларны өстүреринге күселдиг эвес дээр чижек-биле бо байдалды тайылбырларын районнарын болгаш колхозтарының чамлык удурутуп ажилдакчылары оралдажып турарлар. Ындык чүгүлө-сооттар чүгүле ажил кылбастарга болгаш чаз чүгүлө дугайында перспектива, күзел-сорул чок кижилерге ажилгыт. Кол чылдагаан болза, ол культураларын калбартырынга бисте шудургу оралдажышкын чок болуп турарында. Областың көдээ ажил-агый болгаш белеткелдер эргелениниң бодунун ажилдакчылары база колхозтарын, совхозтарын удуруткучулары ыңдыг эки эвес байдалдын кол чылдагаанын херекке албайн турар болгаш СЭКП обкомунун талазындан оон-биле демисел четпес болган.

Кызылда болгаш Тываның өске-даа хоорайларында, ажилчын суурларында картофель, ногаалар чок турар ыңдыг байдал-биле моон ыңай эптежип шыдаас бис. Бистин бүгү колхозтарының, ылангыя хоорай чанының колхозарык бо үнелиг культураларың бүдүрер талазы-биле үлөгерлиг ажил-агыйлар болдуруп херек.

Ногаа культураларының дүжүттүүн бедидеринин чугула чижектериниң бирээзи болза, оларның үресинерин ирик торфтуг саваларга өстүрери болур. Тываның төп районнарын колхозтарына, совхозтарга болгаш дуржуга станциязынга ирик торфтуг савалары бүдүрер организастанымач кирер болгаш ылангыя клаустаны, помидорунуң болгаш өскелериниң-даа олуртулганының үезинде оларны ажилгаар херек.

Бисте картофель болгаш ногаалар белеткелениниң херээ эки эвес болуп турар. 1800 тонна планын иштинден октябрь 1-ге чедир чүгүле 248,7 тонна белеткеленген. Ындык байдал-биле моон сонгаар шыдажык болбас. Белеткелдин херээ дүрген экижидер, картофель болгаш ногаа шыңгаар черлерин тудуушкунун чорудар, эмелелерин, школарын, нитияның чеменинде черлерин картофель, ногаалар-биле хандырар, чоңа калбаа-биле садыгларын организаствээр херек.

Областың байлак оларларын

Төвүрү малдын кызыраар чорунун кончук бедик болуп турары мал ажилының хөгжүлдезинге дыка моондук болуп турар. 1952 чылда колхозтарының фермаларында инектерин кызыраашкыны 15 хуу, хөй болгаш өшкүлериң — 8 хуу, белер-

МТС-терге доктаамал механика-

МТС-терге доктаамал механика-

МТС-терге доктаамал механика-

(Уланчызы 3-кү арында).

СЭКП Тыва обкомунун сески пленуму

СЭКП ТК-ның сентябрь Пленумунун түннелдеринин болгаш областың көдээ ажил-агынын улам ыңай хөгжүдөр талазы-биле областың партия организациясынын сорулгаларынын дугайында

Эш С. Н. Токаның илеткелинден

(Төңгүзү).

МТС-тернин багай ажилынын, кадрларнын доктаавас чоруунун, күш-ажылдын бүдүрүчүлүгүнүн куду болуп турарынын чылдаганынын бирээзи болза, оларнын тускай эртемчилерине болгаш ажил-агынын чыгырарына культураны амыдыралдык чогуур байдалдарын тургузарына сагыш салбайн турары болур.

Көдээ ажил-агыны удуртурун экижидер болгаш көдээге партия-политиктиг ажил дугайында

СЭКП ТК-ның сентябрь Пленуму көдээ ажил-агыны улам ыңай хөгжүдөринин херээде улуг четпестерин илереткеш, чер-черин партия, совет болгаш көдээ ажил-агы организацион талазында колхозтарнын, МТС-терин, совхозтарны удуртурун шийтпирли-биле экижидери негезин, Массаның ортузунга партия организацияларынн организацион болгаш политиктиг ажилын бүгү хемчек-биле күштедирерин колхоз, МТС болгаш совхоз бургузунда ажил-херектин байдалы дээш бистин кадрларыстын харысалганын бедирерин Пленум айткан.

Партия организациялары болза, МТС-терден чоруткан трактористерин, комбайнларнын болгаш өске-даа механизм кадрларнын ортузунга ам калбак тайылбыр ажалдык неггедерин, МТС-терже болгаш колхозтарже ээл келиринче оларны кыйгырар ужуруг.

Ынчалза-даа бисте бо чугула ажил ам-даа кончук багай чоруп турар. Областың көдээ ажил-агы болгаш белеткелдер эргелели, СЭКП Кызыл хоорому болгаш чамдык райкомнары ону чедир үнелевин, ала-чалгаарлаашкына кирген. Партиянын кыйгырына хөй-хөй тускай эртемчилер күзелин илеретип, МТС-терде, совхозтарда ажил-херекти баштаар күзелини дутайын медгелеп турарын фактылар көргүзүп турар.

Бистин областың партия организацион талазында көдээ ажилдан турар 3 муң ажал коммунистер бар. Көдээ колхозтарнын, МТС болгаш совхозтарнын 122 партия эге организациалары бар. Ол дээрже—улуг күш. Хөй-хөй партия организациалары массаның ортузунга улуг организацион болгаш политиктиг ажилды, көдээ ажил-агыга социалистиг чарышты чорудуп, колхозтарын, МТС-терин организас, ажил-агы талазы-биле быжыглар демиселди хүн бүрү чорудуп турар.

Чөөн-Хемчик районун «Коммунизмче орук», Бин-Хем районун «Кызыл тараачын», Чаа-Хем районун «Иниелге» болгаш өске-даа колхозтарнын партия эге организациалары эки ажилдан турарлар. Мында коммунистер бүдүрүлгеге болгаш партиянын амыдыралына идепкейлиг кирип, боттарынын үлгери-биле колхозчуларын күш-ажылче сорук кирип турар. Партия организациалары артык баштаар черлеринин ажил-чорудулганын контролдаар эргезин хүн-бүрү боттандырып, чоңунун ортузунга масса-политиктиг ажилды чорудуп турар. Во бүгү болза, колхозтарнын мурунуда туруп турар ажил-агы, политиктиг сорулгаларынын чедишкенин күүсетнерин хандырып турар.

Ындыг болза-даа, көдээ партия организациаларынын хөй нуруузунун партия-организастыг болгаш партия-политиктиг ажилын деңгеели Коммунист партиянын XIX съездинин неггеделерин эм-даа харымлап шыдавин турар. СЭКП-нин хөй-хөй райкомнары колхозтарны болгаш МТС-терин удурткан партия эге организациаларына даямай, оон-биле оларнын ролун болгаш ужуру-дузанын кудулдып турар, а оон түннелинде партия эге организациалары колхозтарда, совхозтарда болгаш МТС-терде ажил-херекти экижидеринге чогуур сагылдарын көргүспейн турарлар.

Райкомнарынн, райүүсконнарнын болгаш өске-даа район, область, организациаларынын улуг аппараты бар турбуже, оларнын удуртуп ажилдашкылары көдээ ажил-агында байдалды экижидип шыдавин турарлар.

Улуг Хем району чижекке алындылар. Ында 10 колхоз, бир МТС болгаш бир совхоз бар. Ынчаар-а районда 15 ажал хостатырган партия ажилдашкылары санатыннп турар болгаш райүүсконун, өске-даа организациаларынын улуг аппараты бар. Ындыг болза-даа, херек

кол сорулгазы болза, бүгү көдээ ажил-агы культуранынын дүжүттүүнү бүгү хемчек-биле бедилер дээш демисел, ниитиниң малынын баш санын өстүрери-биле кады оон продукттуулун бедилерин хандырып болур деп СЭКП ТК-ның Пленуму доктааткан. Бистин бүгү МТС-терин бо сорулганы чедишкенин күүсетсин дээш бүгү күштериниң салыр ужуруг бис.

хөй нуруузу херэжгенер болуп турар. Хөй-хөй ажил-агыларда амга чедир яслилерин болгаш уруглар садтарын тургуспаан. Колхозтарда удуртуп албан-ажылче херэжгеннерин шийтпирлиг эвес депшидип турар. Областа колхоз даргазы азы хову ажилынын бригаданын бригадир болган чангыс-даа херэжген чок. Бистин хүлээлгениң чүл дизе, бо чазыгларын болгаш четпестерин дүрген эдип, ажил-агынын, партиянын, советтин удуртуп ажилынче херэжген кадрларны дидими-биле депшидип, көдээ ажил-агынын тускай эртемчилери—херэжгеннерин өстүрери болур.

Социалистиг көдээ ажил-агынын ажилдашкыларынын күш-ажылынын бүдүрүчүлүгүн бедирерин күштүг чепсээ коммунист тургузушкунун шылгаттыган методу—социалистиг чарыш болур. Ындыг турбуже, партия райкомнары социалистиг чарышты багай удуртуп турар. Колхозтарнын, МТС-терин болгаш совхозтарнын хөй нуруузунда чарышты херек кырынга организастаанын хыналдадан көзүлген. Чижээ, Чаа-Хөл, Кызыл районнар боттарынын аразында чарган керээзин күүсеткен чангыс-даа хыналдазын чорутпаанар. Колхозтарда ажилдашкы күш-хүннеринин ай түннелерин үндүрвейн турар. Хөй-хөй чертерде көргүзүп болгаш хүндүлөп самбыралары, диаграммалар, хана солуннары чок. Моон ужурунда мурнакчы комбайнларнын, трактористеринин, социалистиг чер ажилынын болгаш мал ажилынын алдарыг кижилеринин дүжүлганын дугайын колхозчулар, совхоз ажилдашкылары, МТС механизаторлары билейн турары таварыга эвес.

Партия организациаларынын ажил-чорудулганында улуг четпесчүе болза, агитация-массалыг ажилды колхозтарнын, совхозтарнын, МТС-терин тодаргай сорулгалары-биле харылзаштырайн турары болур. Чорудуп турар беседалар, номчулгалар, лекциялар ажил-агынын ээлчеглиг сорулгаларынын хоорук болуп турар.

Бисте колхозчу клубтарнын, кызыл булунарнын, культура бакчанынын, библиотекаларынын улуг четкизи бар. Ынчалза-даа, культураны чырыдышкы албан черлеринин ажилынын утка-шынары чоңун өзүп турар неггеделеринден жожудап турар. Чижээ, Шагаан-Арыгда, Сарыг-Септе, Бай-Тайгада культура бакчанында мурнакчы колхозчуларнын, малчыларнын, механизаторларнын портрет-чоруктары безин көзүлбөс.

Политиктиг болгаш эртем-билигдер неггедерид талазы-биле Бүгү-үздөк ниитиленилген область клидиз болгаш областың культураны эргелелиниң лекция бюрозун шуут колхозтарга, совхозтарга, МТС-терге лекцияларынын өзүш организастаан.

Бистин областың көдээ ажил-агынын кол адырынн ажилдашкылары—малчыларнын ортузунда политиктиг ажил эң жожудангай болуп турарын демгелээр херек. Бисте мал ажилында колхозчуларнын улуг кезин ажилдан турар болгаш олар он-он муң баш малды ажаап турар. Ындыг турбуже, партия, совет ажилдашкылар малчыларга ховар барып, оларга политиктиг илеткелерин, беседаларын кылбайн, оларнын амыдырал чуртталганын экижидер дугайында сагыш салбайн турарлар.

Бо пленум болза, СЭКП обкомунун бюрозундан болгаш райкомнарда, бүгү партия организациаларында көдээде политиктиг, культураны массалыг ажилды СЭКП ТК-ның Пленумунун бистен ону негеп турары ышкаш шийтпирли-биле экижидерин негээр ужуруг.

Көдээ ажил-агынын улам ыңай хөгжүдөринин чедишкенин күүсетсин дээш бүгү күштериниң салыр ужуруг бис.

СЭКП райком болгаш райүүскон көдээ ажил-агынын хөгжүдөринин херээн багай чорудуп, ону кыры-биле удуртуп турар. Партия райком болгаш оон секретары эш Самба, районун партия конференциясына илеретингени ышкаш, ажил-херекче хандыг кырбес, районун экономиказын өөреним, колхозтарнын болгаш МТС-тин ажилын анализтеп көрбейн турар. Райком болза, көдээ ажил-агы ажилдашкыларынын, тускай эртемчилерин мурунга перспективтиг айтырыларын иди үндүрбейн, оларнын ажил-чорудулганын улуг баштавын турар. Мында колхозтарын, МТС-ти болгаш совхозту удуртурун колдуунда көдээ ажил-агы кампанияларын чорударынын үезинде көдээге чорудуп турар төлээлекчилерин дамчыштыр боттандырып турар. Ол «төлээлекчилер» чоңун ортузунга политиктиг ажилды барык чорутпайн, колдуунда колхоз даргаларынын ажилын холгаарлаарынын оруунга кирип турарлар.

Улуг-Хем район эрткен чылга бо-даарга бо чылын дүжүт ажаап алышыккынын, тараа дужалгазын, чемьер белеткелин дыка четпес чоруткан. Ол болза, удуртулганын ындыг ажал чок стилини түннели болур дээрзи билдингир. Көдээ ажил-агынын удуртулганында ындыг четпестер Кызыл, Барыын-Хемчик болгаш өске-даа райкомнарын ажилынын практикасында бар.

Ол чоруктар хамыктын мурунунда обкомуну бюрозу болгаш облүүскон бодуун ээлчээнде көдээ ажил-агынын удуртулганында дыка чазыгларын болдурган тайылбырлап турар. Ол чазыгларынч ужуру-утказы чүдөл? Малдын уксаазын экижидер, чөм-суурун, тургузар, сугаттыг чер ажилын, ногаа, сад ажилын болгаш өскелерин-даа калбартыры ышкаш көдээ ажил-агынын хөгжүлдөзүн ындыг перспективтиг айтырыларын обкомуну бюрозу кончук шийтпирлиг эвес чорудуп турган. Обкомуну бюрозу колхозтарын, МТС-терин болгаш совхозтарын оперативтиг эвес удуртуп, оларга кадрларын шилдир, кижиздер талазы-биле багай ажилдаан. Партия-политиктиг ажилды ээлчеглиг ажил-агы сорулгаларын шийтпирлээри-биле мергежилдиг дүшүртерин ам-даа эдип албаан бис.

Колхозтарнын удуртуп кадрларын быжыгларын херээ эки эвес болуп турар. 87 колхозтардан чүгле 29 колхозтарнын даргалары дээди азы ортумак тускай эртемнин болуп турар. Колхозтарнын даргаларын үргүлчү солууру, дүжүрер чоруктар бар.

СЭКП обкомуну бюрозу болгаш чамдык райкомнар көдээде комсомол ышкаш улуг күштү чедир үнелевин, ону көдээ ажил-агынын көдүрүчүлүгүн дээш демиселге багай ажиллап турар. Колхозтарда, МТС-терде болгаш совхозтарда 5 муң ажал комсомолчулар ажилдап, оларнын иштинден 86 кижжи колхоз баштаар черлеринин кежигүннери, 63 кижжи ревизия комиссияларынын кежигүннери, 4 кижжи колхоз даргалары болуп турар. Ындыг болза-даа, комсомол организациалары чер ажилынын болгаш ниитиниң мал ажилынын культуразын бедирерин сорулгаларын шийтпирлээрине кошкак хандып турарлар. Партия организациалары комсомол организациаларынын инициативанын үргүлчү детквейн, оларнын ажил-чорудулганын кошкак удуртуп турар.

Херэжгеннерин ортузунга чорудар ажилды, колхозчу күш-ажылга идепкейлиг кирижирине оларны хандыларынын улуг ужуру-дузанын бистин партия кезээде айтып келген болгаш айтып турар. Ындыг болза-даа, бисте бо ажилды ам-даа кончук багай чорудуп турар бис. Чаа-Хөл, Өвүр болгаш чамдык өске-даа районнарда күш-хүннеринин минимуму күүсетпезн колхозчуларнын

Адчыларнын чөвүлел хуралы

ХАНДАГАЙТЫ. (Радио-биле). Өвүр районун мурнакчы адчыларынн октябрь 12-де болган чөвүлел хуралы Төрээн чуртунга бедик шынарлыг аң-өлүктү кириеринче аңчыларын кыйгырган. Ол кыйгырыгын районун бүгү колхозтарынга база көдээ Советтеринге болгулаан калбак хуралдар чангыс эп-сеткилдиг хүлээп алган.

«Торгалыг» көдээ ажил-агы артелиниң ниити хуралында бо анынын сезонунун үезинде күрүнөге 17 муң рубльдин өлүгүн кириерин шийтпирлээ. Ол сорулганы долдур болгаш ажал күүседире-биле колхоз 20 аңчыларын шийтпир аткарган. Октябрынн 18—20 хүнеринде Солчур болгаш Хандагайты көдээ Советтерин организастааны 36 кижжи районун заготживсырые чери-биле керээлиг чоруткан.

Баштайгы ээлчег-биле аъттанып турар ол аңчылар база өске-даа колхозтарын, көдээ Советтерин аңчылары хынамчалыг белеткетингени, маршрут планирлыг, тодаргай онаалдарлыг, баштап чоруур удурткучуларлыг болгаш агитаторларлыг.

Д. ШАГДЫР.

Ажилчы чоңун кадыкшылы дээш

Чаа-Хөл районун «Победа» көдээ ажил-агы артелинде эмчи салбырынын ажилдашкылары комсомолчулар Т. Шура (эргелекчи), Ч. Күсөөл (аушерка) олар чоңун мурунга боттарынын хүлээлгени ак-сеткилди-биле күүседип турарлар.

Чоңун кады дээш фельдшер Т. Шура чалашкынарда дүн, хүн дивеин барып, араан улуска медицинаын дүрген дузанын өй-шаанда көргүзүп, кызыккам ажилдап келген. Анык ажилдашкылар чоңун ортузунга медицинанын ажал-дузанын тайылбырлап, ол талазы-биле элээн хөй лекция болгаш беседа ажилдарын калбартып чорутканыр.

Ылангыя бо чылдын сөөлүгү каш айларында безин бүгү аарыгларга баш удур демиселди чорудар аргамчелеринин болгаш арыг-шеверин канчаар сагыр дугайында 10 ажал лекцияларын, 30 чыгы беседаларын чоң ортузунга чорутканыр. Боттарынын хүлээлгени ак-сеткилдиг күүсетпешаан, олар ам-даа чоңун ортузунга массалыг ажилдарын үргүлчүлөп турарлар.

К. ЧИГДЕН.

Эки ажилды магазин эргелекчизи

Сүт-Хөл районун «Сталинчы орук» көдээ ажил-агы артелинде магазин эргелекчизи эш О. Хажыкпай бодунга онаашкан хүлээлгезин ак-сеткилдиг күүседип турар. Эш Хажыкпай чоңа бараан саарылганын ай, квартал планирларын үргүлчү ажал күүседип келген. Маганынын ишти арып, барааннар чурум чыскаалдыг салдыган.

Эш О. Хажыкпай калбак хергелеп барааннарнын магазинге үзүктөл чок экеп, чоңун неггедезин өй-шаанда хандыар ажалга кызыкмаккай байдалын көргүзүп келген. Ам үезинде чаа магазинни тудушкунуна эш О. Хажыкпай база идепкейлиг кирип турар. Маганынын тудуу ам дүрген темпи-биле чоруп турар.

Ажал шагындан хостуг үелдерде О. Хажыкпай колхозчу чоңа чаа солуннар болгаш номнар номчулганын организастап, тайылбырлап ажилдарын кылып турар.

Эш О. Хажыкпайнын онаашкан хүлээлгезинге харысалгалы, хергелекчилерге ээлдээ, хөй-ниитичи чоруу ону чоң ортузунга бедик хүндүлөчү көдүрүп турар.

О. АЛЕКСАНДР.

Цениң сагыш салдышкыны

Барыын-Хемчик районун Аксы-Барлыкта «Ленин орук» колхозтуң кежигүнү 50 харлыг Каратаан кайдынн 5 уруглары 4, 5, 6 класстарда өөренип турар.

Эш Каратаан бодуун уругларын коммунисттин идепкейлиг тургузкучулары кылдыр кижизидер дээш улуг сагыш салып, уругларына таарымчалыг байдалды тургузуп, өөрениринге стол, сандайларын бакчында тургускан болгаш уругларынын кышкы, чайгы идик-хевин чогуур өй-шаанда белеткеп турар.

Иениң эңг сагыш салдышкыны уругларнын өөрениринге дузалап турар болгаш олар чүгле 4—5 демлектерлиг өөренип турарлар.

Ниитиниң малынын өзүлдези, оон ажаалга хайгааралы дээш бүгү күштү салыр

Партиянын шийтпирлеринге харыы кылдыр

ШАГААН-АРЫГ. (Бистик корр.). СЭКП Төп Комитединин сентябрь Пленумунун доктаалына улам сорук кирген Улуг-Хем районун Сталин аттыг колхозунун ишчилери кышкы мал ажилына хынамчалыг белеткенип турар. Кызыл-Даш оймакта 4 чаа кажааны немец туткан. Ол ышкаш шээр малдын 12 кыштагларынын бүгү белеткелдери доозулан, инектин 4 эргү кажаалары бүрүн септетинген.

Кыжын мал кажааларына төгөр 640 центнер кургаткан өдекти тускайлап шыгжаан, саваң, мякина чүдүлдерин база-ла ажаап алган. Ол ышкаш кыштагларже мал чөмчөөртүрү улам калбарып турар. Ылангыя эш Сандак Куйлуг-Хемде кыштаанда ам безин 640 ажал центнер сигени чедирип алган, эш Сендакы база-ла Дөргүндө кыштаанче сөөртүлгени үргүлчү чорудуп турар.

Х. ТЕМБИРЕЛЬ.

Кыштаглаашкынын белеткели эни

ЧАДААНА. (Телефон-биле). Чөөн-Хемчик районда «Большевик» көдээ ажил-агы артели мядың кышкы турлагларын септеп белеткээрине багай эвес көргүзүлгелерин болуп турар. Колхозтун Хаялыг-Дагда ниитизи-биле 400 ажал, Хову-Аксында 360 инек кирер чаа кажааларын бо чылын немец туткан. Сүт-бараан фермазынын эрги кажааларынын септелгелери база доозулан, Кызыл-Узукте 390 ажал шээр малдын кажаалары бүрүн септетинген.

Малдын кышкы ажилдарына белеткелдерин харылзаштыры-биле ферма ажилдашкыларынан организастатыган 20 кижигил бригада ажилдап турар. Олар чүгле септелге эвес, кыштагларже мал чөмчөөртүрү база чорудуп турар.

М. СЕВЕН.

Четпестерни дарый узуткаар

«ССРЭ-нин көдээ ажил-агынын улам ыңай хөгжүдөр хемчеглер дугайында» СЭКП ТК-нын сентябрь Пленумунун доктаалында ниитиниң мал ажилын хөгжүдөрүнүн айтырыгы чугула черин ээлеп турар. Бо чугула сорулганы Танды районда Бүдөйүнн аттыг колхозтун баштаар чери чугула көрбөйн турар. Кыштаглаашкын белеткелин колхоз баштаар чери удуртпайн турар. Оон уламында 45 кулунарын, 128 бызааларын, 500 ажал баш аял, хураганнарнын турар кажаалары чок болуп турар. Оон ангыда 3 кодын мынстыг бода малдын, 2 кодын хой малдын, база ажилдын эъттарын кажаалары четче кылдырмаан. Ол ышкаш малдын одарбелчинин мынчага чедир таарыштыр тургуспаан.

Мал кыштаглаашкынын ында зоотехник эш Жукова удуртпайн, ала-чалгаарлаашкында кырген. Малдын кышкы белеткели-биле кады ниитиниң малын ажаалгазы болгаш камгалалы кошкак. Чижээ, чылгы каларчызы эш Тоспан-Хурак 4 чылгы малды чидирген. Ол дугайында чылгы мал фермазынын эргелекчизи эш Тряков кандыг-даа хемчеглер албайн турарын демгелээр чугула. Ажал эъттарынын ажилында четпестер база бар.

Малдын кышкы белеткелин кыска хуусаада доозар дээш бүгү колхозчуларын күжүн эвилдээр, партиянын организас-массалыг ажилдарын экижидери чугула.

О. ОРУГУ.

Артель Уставынын үрекчилери-биле шийтпирлиг демисежир

Коммунист партия болгаш Совет чазык ниитиниң малынын бажын өстүрер, оон продукттуулун бедилер талазы-биле хүн-бүрүнүн кичээнгенин салып келген болгаш салып-даа турар.

молдурга, 13 баш шээр мал, 2 шарыны, 1 буганы бөлгөн, ол малдарын рынокка саткан, «ГЗ-51» машинаны садып алган. Ол машина-биле колхоз санаакчызы Севек болгаш өске-даа кижилер аалдар аразыга арагаллап тургаш үрэн, ам ажилдап шуут үнген.

Ындыг турбуже, Барыын-Хемчик районда улгаттыр катышкан «Кызыл тараачын» колхозтун баштаар чери болгаш мал бригадирлер боттарынын кара-туразы-биле ниитиниң малын самчылдап төтөгелер чоруктар удаа-арык болуп турар болгаш бо дугайында обдастын солуннарына хөй удаа парламентин келген болза-даа, ол дугайында районун удуртуп органнары хыналданы чорутпаан болгаш мынчага чедир буруулдукларга кеземче харысалганын көргүспейн келген.

Күдерек 1949 чылда «Искра» колхозтун даргазына тургаш 87 баш бода малдарын болгаш шээр малдарын колхозчуларга үлеп берген болгаш оон орун мынчага чедир колхозта төлөдип албаан. Сарыглар Чамзырын, Куяк Седен олар 1 буга, 7 баш инек, шепту 8 баш малдарын чөм кылып каап болгаш оон орун төлөвээр. Колхоз даргазы Күдерек колхозчуларнын ниити хуралынын шийтпир чокка бодунун кара-туразы-биле колхозтун кассазында 500 рубльди К. Чадамбага чезлиге берген, колхозтун санаакчызы Севек 5000 рубльди самчылдап каан. Күдерек биле Севектин самчыгданы ол 5500 рубль колхозтун орулгазында ам-даа кирбээр.

1950—1951 чылдарда «Кызыл тараачын» колхозтун инек малынын ферма бригадирин турган М. Күдеректин 222 инектен 13 инек ис чок чиккен болгаш 5 инекти К. К. Бад, Куулар Сержин, Монгуш Дүктүт-оол оорлап соң чезн, бир молдурганы бажы дескинген дээш солкаан чорук илерээр. Ол ышкаш Ооржак Шыдыра бир молдурганы чидирген, ол дугайында кандыг-даа документ чок болгаш колхозка төлөвээр болуп турар. Колхозтун оралкы даргазы турган Херел бодунга турган ийи аъттын бирээзин өлдүргөн, а акт өзугаар алырга ол аътты Өктөк-оол өлдүргөн, оон төледир дээн. Шынында Өктөк-оолдун ону төлээр кандыг-даа барымдаазы чок болуп турар.

Бо үстүнде четпестерниң дугайында акт материалдарын тургускаш районун көдээ ажил-агы эргелелиниң инструментор бухгалтерин турган Халбынга болгаш районун прокурору эш Самбууга буруулдукларга кеземче харысалгалынын хүлээдири-биле кирип турбуже, кандыг-даа хемчег алдырмаан.

1950 чылда М. Күдерек «Искра» колхозтун даргазына ажилдап тургаш, колхозка автомашына садып алыры-биле колхозчулардан 14 баш

Бо үстүнде четпестерниң дугайында акт материалдарын тургускаш районун көдээ ажил-агы эргелелиниң инструментор бухгалтерин турган Халбынга болгаш районун прокурору эш Самбууга буруулдукларга кеземче харысалгалынын хүлээдири-биле кирип турбуже, кандыг-даа хемчег алдырмаан.

Ынчангаш ниитиниң өңүзүн боттарынын туразы-биле самчыгданы Күдерекке болгаш Севекке кеземче харысалгалынын көргүзүп, колхозтун хөрөгүнүн эгидерин бүгү колхозчулар негеп турар.

О. МИХАЙЛОВ.

Чартык чылда доозулбаан кажаа

Өвүр районда «Коммунизмче орук» колхозтун Бора-Шайда эш Хүрөк-оолга удуртуп турар тудук бөдүңү ажилдап турары дыка оожум темпиде чоруп турар, узун дурту 32 метр, дооразы 10 метр аът кажаазын чартык чыл туруп келген.

Оон чылдагааны чүл? Тудукда ажилдап турар тудукчулар өзү бауымдаалар, хүн эрттирип, азы күш-ажылдын сагылга-чурумун үрөп, күш-хүнүнүн минимумун күүсетпейн

турарында хамааржыр. Колхоз баштаар черинден ол бөдүңү ажилын чугулага көрүп, бөдүңүгү ажилдап турары дыка оожум темпиде чоруп турар, узун дурту 32 метр, дооразы 10 метр аът кажаазын чартык чыл туруп келген.

Оон чылдагааны чүл? Тудукда ажилдап турар тудукчулар өзү бауымдаалар, хүн эрттирип, азы күш-ажылдын сагылга-чурумун үрөп, күш-хүнүнүн минимумун күүсетпейн

С. САНДАН-ООЛ.

Редакцияга чагаалар

Чагаайжыдылганы ынчаар удуртуп болбас

Кызыл чагаайжыдыл сайырады хоорай организациаларынын, бүгү чурттакчыларнын чугула сорулгаларынын бирээси. Ол чугула ажылга идеялык-биле киржир күзөл чурттакчы бурзунда бар. Оон тодаргай чижээ, хоорай чурттакчылары штер Маковкин, Чурбанов олар Ленин кудумчузуна мяш олуртулгазын чорударына идеялык киржи келгенер.

Олар боттарынын хуваалдалыг участогу—Сесерия кудумчузундан Чехов кудумчузуна чедир дыка хей анык ыштарны олуртуп тарааннар. Ынчалзажок ол кудумчуга ыш олуртулганын бо чылдын август төнүзунде ле доозар ужурулг турган. Ынчаарга хоорай Советтин күүсекчи комитеди, оон коммунал ажыл-агы кидизи кудумчу чагаайжыдылганына ажылдар ажыл-Чынарны чугула херекселер, транспорт-биле хандырбааннан ажыл-

дын чорудулганы шагда-ла үзүктелген, үстүндө штер ай ажыг үеде ажыл чок туруп келгенер. А ыш олуртулганын күскү сезону база эрттер чокшулаан.

Олурткан ыштарнык каяа херимчиштерин өй-шаанда кылбааны-биле оларны инек, хаваан, өшкү чаза баял, чип турар. Ол ыштак хем эринде аки-дулма хөрүн долгандыр херим тургусказындан ыта ийи чыл бурунгаар олуртуклаан ыштарнык ажалга хайгааралды баксырап, хей кезин үрелип кургаан. Ол ыштак хөрүн эде кылыр ажыл ам-даа эгелеээн.

Хоорайнын удуртуп организациалары улустун кылып тургускан ажылыга камгала хайгааралды хандырбай, сураан дынап, бараанын көрүп эрттип турары окта болбас.

В. НИКОЛАЕВ.

Бижик өөредилгезин чугулага көөр

Өвүр районун «Коммунизмче орук» колхозта бижик өөредилгези ам-даа таарыштыр организациаларына 1953 чылдын эгизинде тургускулаан бижик бөлүмүнеринге чыгыс-даа катал кичээл болбаан ыйкыне чүгдө ат кадалаан бөлүмүнерге санагынып келген.

Шында ол бөлүмүнерге бижик өөредилгези үзүктелишич чок организациаларын болур арга турган. Анаа бо чайын 4-тен өрү класстарны дооскан өөрөйчилерин штинден безин дыка хей кижичайлаан. Оларнын шырактарын культуар-мейжилерге шилпип ап, көдээ чоңуун

бижик өөредилгезинге чөп ажыглаар ужурулг турган.

Ынчаарга «Коммунизмче орук» колхозтун баштаар чери болгаш колхозта парторганизация олче сагыш салбааны-биле бижик өөредилгезинге кандыг-даа түнөл көзүлбөй барган.

Ам сорулга—колхозчу чоңуун бижик өөредилгезинге хаара тудуп, бөлүмүнерни таарыштыр организациаларына, кижилерни ийи-чагыстап бижикке өөредир органы база херектесе чогуур.

С. САНДАН-ООЛ.

Харысалгаже кирир өйү келген

ССРЭ-нин Төп Күүсекчи Комитетинин болгаш ССРЭ-нин Улус Комиссарлар Чөвүделинин 1937 чылдын сентябрь 11-ги Доктаанын Эзугаар Тыва автономнуг областын көдээде чурттап турар хамаатыларына бот-онаалга үндүрүүн чорудуп турар.

Бот-онаалга үндүрүүндөн кирген чылдааларны көдээнин ажылчы чынарнын ажыл-агы, культура, амдыралын сорулгаларына чарыгдары-биле ажылчы чоннарны нийти хуралына суму Советтери бедылаткан турар ужурулг. Ынчаарга ол чылда бюджеттин дөзөвилелдерин немелдиз болур.

Бот-онаалда үндүрүүнү ажыглау Улуг-Хем районун чамдык суму Советтеринде ындыг эвес болуп турар. Чүл дээрге, Хайракан суму Советинин секретары турган Ондар Силкин 1951 чылда бот-онаалга үндүрүүндөн 525 рубльди, ол-ла суму Советинин секретары турган Кыргыс Капкы-оол 1952 чылдын бот-онаалга үндүрүүндөн 879 рубль 20 копеекти боттарына ажыгланнар.

М. НАЙЖАП.

Эрге-чагырганы өскөөр ажыглас

Эрзин районда «Сталинчы орук» колхозтун даргазынын оралкычы эш С. Аракчаа онаашкан ажылын ак-сеткилди күүсетпес, колхозчуларны удуртууда чагырып-дужаар органы хереклеп, масса ортузунче кирбей турар.

Ылангыя бо чылдын күскү хову ажылдарынын үезинде эш Аракчаа тараа шөлүнге чангыс-ла катал машиналы чораян, ажаап алышкынын чугула кампаниянын колхоз төвүндөн хей айтмышкынар, дужаалдар методу-биле удуртуп турган.

Оон-биле кады эш Аракчаа эрге-дужаал ажыглап алгаш хей-ниитин ортузунда хөрөнгизин кара-тура-

зында аяккап турар. Чүл дээрге, бодуну ажык даргалар турар «Коммунизмче орук» колхозка 6 тонна тарааны склад эргелекчиин дужаап тургаш, чөпшээр берипкен. Колхозчулар анаа удурланьрга, «колхоз даргасы силер эвес, мейди-мен» деп ол харыылаан.

Ол тараа берип турган үезинде, эш Аракчаа «Коммунизмче орук» колхозка бир хонукта арагалап хонган.

Эрге-дужаалды шак ыңчаар өскөөр ажыглап, удуртукчу шинчи чок болуп турар Аракчаага колхозчулар чөптүү-биле таарышмай турарлар.

С. КЫРГЫС.

Шынның материалдарынын изи-биле

Бо чылдын июль 24-те үнгөн № 142 «Шын» солунга парламенттин «Коллективте ажил-агыга удуртулада четпестерин узуткаар» деп эгели чүүлге Тожу районда «Совет Тыва» колхозтун даргасы Базырын четпестерин шүгүмчүлээн.

СЭКП-нин Тожу райкомундан ол чүлдү кынап көөрге, шын болуп илэрээн. Бо дугайын колхозта партия организациазынын нийти хуралына чугалауны көргөн.

Партия хуралындан эш Базырин шынгы сагындыргы берген бол-

гаш колхозта ажил-агынын удуртулгазы багай байдалда турда, анаа эптежил турган партия организациазынын секретары Серинчкти ол хуралга шыгыи демделгэн.

СЭКП райкому колхозта партия эге организациазынын ажылын эки-жидер сорулга-биле бодунун аппаратындан эш Эриллини ол колхозта партия организациазынын секретарына чоруткан деп, СЭКП райкомунун секретары эш А. Намзын «Шын» солунун редакциязына дыңнаткан.

ПРОФЭВИЛЕДЕРИНИН III БҮГҮ-ДЕЛЕГЕЙ КОНГРЕЗИ

Октябрь 19-та эртенги хурал

ВЕНА. Профэвилелдеринин III Бүгү-делегей конгресинин октябрь 19-та эртенги хуралына Виджаджас-страаны илеткелин чугалаажыры эгелээн. Израильде араб ажылчы чоннарнын төлээлекчи Рустима Бастуни еврей болгаш араб националдарнын ажылчы чоннарнын аразына чангыс аай фронтуну тургузар дээр Израильдин мурнакчы ажылчыларнын демиселинин дугайын чугалаан.

Франциянын Гвинеязынын ажылчы чоннарнын төлээлекчин Друне Умур амырал байдалдарны эки-жидер дээр Гвинеянын федералдыг профэвилелдер катыжышкынын демиселинин дугайын чугалаан.

Узбек ССР-нин профэвилелдеринин төлээлекчи Джура Ходжаев сөс алгаш, совет профэвилелдер колонияларнын ажылчы чоннарнын хосталга болгаш хамаарышпас чорук дээр чөптүг демиселине изи-биле катыжып, колония болгаш хамаарышпас чурттарнын профэвилелдеринге дузаламчы көргүзөр талазы-биле профэвилелдерин Бүгү-делегей федерациязынын ажил-чорудулганын чүлдүг деп санап турары меделгээн.

Октябрь революциязынын мурунда эя-не эрге чок хожуудангай колонизационерлик болурун Узбекстаннын улуттурун, көдээ ажил-агынын болгаш культуразынын хөгжүлдизин Ходжаев чугалаан. Колония болгаш хамаарышпас чурттарнын ажылчы ангзынын национал хосталга дээр, амырал байдалдын экижидилгези болгаш тайбын дээр демиселинге улам-на чедишкенинлик болурун Узбекстаннын ажылчы чоннарнын мурундан Ходжаев бодунун чугазын доозарда күзөп чугалаан.

Оон соонда Албаниянын ажылчы чоннарнын төлээлекчи Аимо Команинин чугазын төлээлер улуг сонуургал-биле дыңнаан.

Октябрь 19-та кежээки хурал

ВЕНА. Октябрь 19-та конгресстин кежээки хуралына хур айтырымчы үшкү пунктузунун талазы-биле саналдар бээр үргүлчүлээн.

Кыдат Улус Республиканын профэвилелдеринин кежигүүнү Ли Се-бо чүве чугалааш, хосталарынын мурунда кадыг дарлагы, үргүлчү дайыннарга болгаш ашка таарышты чораян кыдат улус колония улустарнын демиселин изи-биле деткип турарын меделгээн.

Кыдат төлээлерин мурундан Р. Виджаджас-страаны илеткелин бү-

Саудов Аравиясында америк компаниянын ажилчыларынын ажил сокасыдышкыны

НЬЮ-ЙОРК. Ассошиейтед Пресс агенттелинин меделэп турарын Эзугаар алырга, Саудов Аравиязынын Арамкода «Арабиен Америкэн ойл компани» компаниянын бүдүрүлгелеринде ажылдап турар 13 муң ажилчылар октябрь 17-ден эгелез бүгү-ниитинин ажил соксыдышкынында киржип турарлар. Ол ажил соксыдышкынын профэвилел-

рүну-биле деткип турарын Ли Се-бо меделгээн.

Латин Американын ажилчы чоннар конференциязынын даргазы Хосе Морада бодунун чугазына Латин Американын чурттарында чоңуун амырал байдалын канчаар-даа аажок аар берге болуп турарын чугалаан. 1952 болгаш 1953 чылдарда Латин Американын ажилчы чоннары боттарынын амдырал байдалын сегидер дээр улуг-улуг ажил соксыдышкынын болгаш чыскаалдарны чорудуп келгенин ол оон ыңай көргүскөн.

Сириянын ажилчы чоннарнын төлээлекчи Абдула Хусейн бодунун чугазынын Сирияда күрүне эгелдизи америк болгаш англи империализминин аразында чөрүдзелери көргүзүп турар деп айткан.

Франциянын күш-ажылдыг бүгү-ниити конференциязынын төлээлекчи Альфонс Друар француз колонизаторларга куландырган улустарнын национал-хосталгалыг демиселинге байрлап турарын илереткен. Колония чурттарынын улустарын бүгү негелдерин Франциянын күш-ажылдыг бүгү-ниити конференциязы деткип деп ол меделгээн. Күш-ажылдыг бүгү-ниити конференциязы чүлгө француз ажилчы чоннарнын эрге-ажыктары дээр эвес, харын база куландырган чурттарнын улустарнын эрге-ажыктары дээр демисежип турар.

Бирманын ажилчы чоннарнын төлээлекчи Тан Нгве сөс алгаш, Бирма 1948 чылда «хамаарышпас эргелиг» деп чарлатынган-даа болза, херек кырында чартык колония чурт болуп артканын меделгээн.

Бо конгресс бүгү чурттарнын ажилчы чоннарнын чангыс-эвчи болгаш сеткил сагыш катыштырышкынын улуу-биле бажылап, эки амдырал, национал хамаарышпас чорук дээр, тайбын болгаш демократия дээр демиселге ажилчы чоннарнын улам чедишкенин болурунга иди болуп деп Бирманын ажилчы чоннары быжы-биле бузурелди дээрин чугазынын төнчүзүнде ол чугалаан.

Кежээки хуралга оон ыңай Костариканын ажилчы чоннарнын төлээлекчи Хосе Мелендес, Ливанын профэвилелдеринин төлээлекчи Мумин, Бүгү-Клирнин күш-ажыл федерациязынын секретары А. Златидис болгаш Ортаагы Континент ажилчы чоннарнын төлээлекчи Чичка олар чүве чугалааннар.

(СЭТА-нын тускай корр.)

Англи ажилчы чоннарнын өзүп турар демисели

ЛОНДОН. Боттарынын эргелери дээр ажилчы чоннарнын демисели сөөлү үенин дургузунда Англияда улгадып турар. Лондонга машина туудушкунунун үлөтпүүнү ажилчыларнын чыскаалы болуп эрткен, анаа 15 муң ажыг кижичиришен. Машина туудушкунунун үлөтпүүнү ажилчыларнын шак ыңды чыскаалы Эдинбургка база болуп эрткен.

Массала чыскаалды Каффидеке эрттирген. Бо болза, моон мурунда бо хоорайга болуп турган чыскаалдарнын эң улуу болган. Чыскаалга 40 муң хире дагылар, электри үлөтпүүнү, машина туудушкунунун ажилчылары киришкенер.

Үр үенин ишинде ажил чок турганнарга пособие төлээрин соксадыр база оларны күрүненик дузаламчы эргеледи деп адаар эргелеге шилчидип бээр деп эрге-чагыргаларнын шийтиренин чыскааларын удурланьнар.

(СЭТА).

Корея талазы-биле политиктиг конференцияга холбаштыр

Кыдат Улус Республиканын даштыкы херектер министри Чжоу Эн-лайнын чагаазы

ПЕКИН. Сивьлуу агенттелинин

дамчытканы: Кыдат Улус Республиканын Улустун Төп чазанын даштыкы херектер министри Чжоу Эн-лай октябрь 19-та Катшкан Штаттарнын чазанын политиктиг конференция дугайында бижинге хары чагааны чоруткан. Ол чагааны Кыдат Улус Республиканын даштыкы херектер министерствоу Катшкан Штаттарнын чазанын дамчыдып бээр-биле Швециянын элчин черинче чоруткан болгаш октябрь 19-тун кежээинде КНО-нун Кол Ассамблеязынын адыче шилчткен.

Даштыкы херектер министри Чжоу Эн-лайн чагаазында чугалаан турары: Катшкан Штаттарнын чазанын 1953 чылдын октябрь 14-те Швециянын чазанын дамчыштыр чоруткан бижини Кыдат Улус Республиканын Улустун Төп чазанын мездээ кылдыр хулап алган болгаш Корей Улус-Демократтыг Республиканын чазанын кады өөренип көргөн.

Кыдат Улус Республиканын Улустун Төп чазанын мурунда мей моон адаанда чүлдери дьянадырын ам төлээлтирдим:

1. Тайбын чылдыг дугайында чугалаажышкынарда корей-кыдат таланын төлээлеринин баштыны генерал Нам Ир болза, политиктиг конференциянын киржичилеринин хемчөөли ийи талаларнын сонуургалдыг чазактары кызыгаарлаан турар ужурулг дээрин негеп турган д.п. Катшкан Штаттарнын чазанын бодунун октябрь 14-теги бижинде бадыйкап турар. Ол бадыйкап херек кырында чүлдө мырыпай дүшпелер турар. 1952 чылдын февральда Корейга тайбын чылдыг дугайында чугалаажышкынын хун айтырымынын 5-ки пунктузун чугалаажып турда, КНО-нун командьшалынын талазында чугалаажышкынын борга киржип турган төлээлекчи болза, КНО-нун корей дайында киришпезн кежигүнеринин хей кезин корей дайында дайылдап турган удуур таланын киржичилеринин составына кирирени бар шаа-биле оралаажып турган. Ынчангаш, чугалаажышкынын үезинде генерал Нам Ир «удурланьшык талаларнын сонуургалдыг чурттарынын чазактары» деп домактын ужурутказын тодаргайлап, ол болза, бир талазында Корей Улус-Демократтыг Республиканын болгаш Кыдат Улус Республиканын чазактары, база өске талазында—КНО-нун командьшалынын сонуургалдыг чурттарынын чазактары ол болуп деп көргүскөн. Ол ыштак, КНО-нун корей дайында киришпезн кежигүнеринин хей кезин Кореяга дайылдап турган удуур таланын киржичилеринин саньига кирбес ужурулг деп генерал Нам Ир айткан. КНО-нун командьшалынын төлээлекчи вице-адмирал Джой ыңдыг тайбырлап-биле ол үеде чөпшээрешен турган. Тайбын чылдыг дугайында чугалаажышкынын бүгү дургузунда чугалаажышкына киржип турган корей-кыдат төлээлер болза, сонуургалдыг өске конференцияга киришпес ужурулг деп нейтралдыг чурттар политиктиг конференцияга кырышпес ужурулг деп түнелди кылары тайбын чылдыг дугайында дугуржулганын 60-гы параграфын эзугаар база-ла мырыпай болдумас. Оон ыңай КНО-нун Кол Ассамблеязынын 430-ги пленарлыг хуралына хулап алдынган «Б»

резолуцияда дайылдажып турар ийи талаларнын кайзынга-даа хамаарылга чок Совет Эвилели политиктиг конференцияга киржип болур деп көрүп турар; политиктиг конференциянын составы ийи дайылдажып турар талалар-биле кызыгаарлаатымас дээринин принципин КНО-нун кежигүнеринин хей кезин чүлдүзүнгөн дээрин бузурелдинге бо чүлдө де четчир. Мынчангаш, бодунун деткип турар санааны мырыпай шын деп, чүл дие политиктиг конференцияга ийи дайылдажып турар талалардан аңгыда сонуургалдыг нейтралдыг чурттар болгаш ылангыя Азиянын сонуургалдыг нейтралдыг чурттары киржир ужурулг деп Кыдат Улус Республиканын Улустун төп чазаны санап тур.

2. Үстүндө тайбырлатынган чүлдөргө үндөзилетингеш, Катшкан Нащялар Организациазынын Кол Ассамблеязы Кыдат Улус Республиканын болгаш Корей Улус-Демократтыг Республиканын чазактарынын сентябрь 13-те болгаш сентябрь 14-те чингине секретары дээрги Даг Хамаарыштыг чорутка хары телеграммаларында көдүрүп үлдүргөн саналдарын хулап алза чогуур ийи; ол дайылдажып турган ийи талаларында сонуургалдыг өске-даа нейтралдыг чурттары кириштиргеш, долу составтыг политиктиг конференциянын чылдырарын сүмелзэн болза, чогуур ийи. Ынчалза-даа Катшкан Нащяларын Кол Ассамблеязы корей-кыдат таланын төлөттип саналдарын хулап албайн, эвези кезинин тура-соорууга чагырып, Катшкан Нащялар Организациазынын Уставынын сорулгаларына болгаш принциптеринге удуур базым кылган. Кыдат Улус Республиканын Улустун төп чазаны моон-биле холбаштыр ханы сагыш човаашкынын база катал илеретпей барып шыдаван.

3. Политиктиг конференция дугайында айтырыг талазы-биле бистиң барымдалаап турар принциппадыг туружуууска дүшүрүп, база политиктиг конференциянын дүргө-не чылдырарын изи-биле күзөп турар бүгү делегейнин кижилеринин негелдизин кичээнгейге алгаш, Кыдат Улус Республиканын Улустун Төп чазаны болза, политиктиг конференция дугайында айтырыг талазы-биле чугалаажышкынын чорудар төлөзде октябрь 26-да Пань-мьинь-чонга Катшкан Штаттарнын төлээлекчилери-биле ужуражыр кылдыр төлээлекчилери кады чорударына Корей Улус-Демократтыг Республиканын чазанын сүмелешкенин соонда чөпшээрешип тур.

4. Ол чугалаажышкынарга политиктиг конференциянын болур черин болгаш үезин тодараларнын дугайында айтырылгар база яззыбүрү корум-чурум, административтиг болгаш Катшкан Штаттарнын чазанын бижинде саналдап турган эргежок чугула хемчеглеринин талазы-биле өске-даа айтырылгар кирген туруп болур деп Кыдат Улус Республиканын Улустун Төп чазаны санап тур; ыңчалза-даа Улустун Төп чазаны болза, ол чугалаажышкынын айрык политиктиг конференциянын составынын дугайында айтырынын шийтирлетинген турары оон-даа чугула деп санауушкан турар. Маңаа холбаштыр Улустун Төп чазаны болза, ол чугалаажышкынарга чугалаажып көөр болгаш шийтирилээр сорулга-биле политиктиг конференция дугайында айтырыг көдүрүп үлдүр эргезин бодунга камгалап ап турарын моон-биле меделеп тур.

ЧЖОУ ЭН-ЛАЙ. Кыдат Улус Республиканын Улустун Төп чазанын даштыкы херектер министри. Пекин, 1953 ч. октябрь 19.

Корей Улус-Демократтыг республиканын даштыкы херектер министри Нам Ир октябрь 19-та Катшкан Штаттарнын чазанын моон-биле бир дөмөй уткалыг чагааны чоруткан.

(СЭТА).

Корей ажилчы чоннарнын күш-ажылчы чедишкенини

ПХЕНЬЯН. Республиканын дайын үезинде үрелген бүдүрүлгелерин катат тургузар дээр корей ажилчылар, инженерлер болгаш техниктер улуг көдүрүшкүни биле ажылдап турарлар. «Минчжу Чосон» солунун меделэп турарын эзугаар алырга, Чхонжин хоорайда Ким чак аттыг металлургия заводунда өртенмес чүлдөр цехинин катат тургузушкуну хуузазында 33 хонук эрте доозулган. Ол заводта кокс сүртүзүнү катат тургузушкуну үлдүргөн темпи-биле чоруп турар. Таян монуун тулдүг трестинин ажылдакчыларын күш-ажылчы чедишкенинин дугайын Корейнын төп телеграфия агенттели меделеп турар. Октябрь 5-те маңаа кыска хуузада катат тургустулган тууйбу заводу ажылап кирген. Бедик бүдүрүчү көргүзүлгелерин чедип алган күш-ажылдыг бөлүк курнакчылары Таян монуун улус комитеди шаннаан.

(СЭТА).

Харысалгалыг редакторнун оралкычы М. Н. Люндун.

Харысалгалыг редакторнун оралкычынын, партия амырал, культура болгаш амырал кидистеринин—3—88.